

DEVELOPING THE CURRICULUM (8th Edition)

แต่งโดย Peter F. Oliva and William R. Gordon, II ปีที่พิมพ์ 2013

มารุต พัฒนาผล

สาขาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จุดเน้นของหนังสือ Developing the Curriculum คือ การนำเสนอกระบวนการพัฒนาหลักสูตรในเชิงวิเคราะห์ เนื้อหาสาระแบ่งออกเป็น 5 ส่วน รวม 15 บท ดังนี้ **ส่วนที่ 1 แนวคิดทฤษฎีหลักสูตร** ประกอบด้วย บทที่ 1 นิยามหลักสูตรและการเรียนการสอน บทที่ 2 หลักการพัฒนาหลักสูตร **ส่วนที่ 2 การวางแผนพัฒนาหลักสูตร** ประกอบด้วย บทที่ 3 ความเป็นพหุระดับ (multilevel) กับการวางแผนหลักสูตร บทที่ 4 ความเป็นมนุษย์กับการวางแผนหลักสูตร

ส่วนที่ 3 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย บทที่ 5 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร บทที่ 6 ปรัชญาและจุดมุ่งหมายการศึกษา บทที่ 7 การตัดสินใจบนพื้นฐานข้อมูล สำหรับการพัฒนาหลักสูตร บทที่ 8 จุดมุ่งหมายวัตถุประสงค์และผลผลิตของหลักสูตร บทที่ 9 การจัดระบบและการใช้หลักสูตร บทที่ 10 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน บทที่ 11 ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน บทที่ 12 การประเมินการเรียนการสอน และบทที่ 13 การประเมินหลักสูตร **ส่วนที่ 4 เทคโนโลยีกับการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน** ประกอบด้วย บทที่ 14 หลักสูตรดิจิทัล และ **ส่วนที่ 5 ประเด็นร่วมสมัยของการพัฒนาหลักสูตร** ประกอบด้วย บทที่ 15 ประเด็นร่วมสมัยทางหลักสูตร

สิ่งที่น่าสนใจในหนังสือเล่มนี้มีอยู่หลายประเด็น ดังนี้

1. ประเด็นด้านการพัฒนาหลักสูตร

นักพัฒนาหลักสูตรควรให้ความสำคัญ และปรับประยุกต์ใช้ได้ในการพัฒนาหลักสูตร โดยทั่วไปหลักสูตรเป็นผลผลิตที่สามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเฉพาะช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งเท่านั้น ซึ่งต้องมีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการ (process) ที่มีความซับซ้อน (complexity) ซึ่งต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ

2. ประเด็นด้านการเรียนการสอน

และ **การเรียนรู้** Oliva and Gordon ได้กล่าวถึงความหลากหลายของลักษณะการสอน (styles of teaching) ที่ผู้สอนแต่ละคนมีความหลากหลายไม่เหมือนกัน ซึ่งส่งผลต่อการเลือก

ใช้วิธีการจัดการเรียนการสอน เช่น ผู้สอนที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งที่เรียน ในทางตรงกันข้ามผู้สอนที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเองจะไม่สามารถจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้สอนที่เก่งจะปรับเปลี่ยนลักษณะการสอนของตนเองให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ (styles of learning) ของผู้เรียน โดยการออกแบบการเรียนการสอนที่เป็นขั้นตอน ประกอบด้วย 1) เป้าประสงค์ (goals) 2) วัตถุประสงค์ (objectives) 3. กลยุทธ์การสอน (strategies) 4) ทรัพยากรการเรียนรู้ (learning resource) และ 5) การประเมินผล (evaluation)

3. ประเด็นทางด้านการประเมินผล

Oliva and Gordon ได้กล่าวถึงการประเมินผลไว้ 2 ประเภท คือ การประเมินผลการเรียนการสอน (evaluating instruction) และการประเมินผลหลักสูตร (evaluating the curriculum) โดยที่การประเมินการเรียนการสอน มุ่งเน้นการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ความคิด การปฏิบัติ และคุณธรรมจริยธรรม ส่วนวิธีการประเมินให้ความสำคัญกับการประเมินตนเองของผู้เรียน (student self-assessment) ผสมผสานกับการประเมินโดยผู้สอนด้วยวิธีการประเมินตามสภาพจริง (authentic assessment) ส่วนการประเมินผลหลักสูตร เป็นการประเมินเพื่อนำข้อมูลสารสนเทศมาปรับปรุงหลักสูตรในองค์ประกอบต่างๆ ได้แก่ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตร สาระกระบวนการใช้หลักสูตร การจัดการเรียนรู้

การประเมินผลการเรียนรู้ นอกจากนี้ Oliva and Gordon ยังได้ระบุถึงความเชื่อมโยงกันระหว่างการประเมินผล (evaluation) และการวิจัย (research) ไว้ด้วย

นอกจากนี้ยังมีเนื้อหาที่น่าสนใจอีก คือ หลักสูตรดิจิทัล (digital curriculum) ที่เป็นการท้าทายของนักพัฒนาหลักสูตร ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันระดับโลก (global competition) การรู้ด้านต่างๆ (literacy) การเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอน (changing classroom) ซึ่งความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทำให้ผู้สอนต้องใช้เทคโนโลยีมาสนับสนุนการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลาย มีผลการสำรวจการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาสนับสนุนการเรียนการสอน โดยเปรียบเทียบกันระหว่างปี ค.ศ. 2008 กับ ค.ศ. 2010 พบว่า ผู้สอนมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มาสนับสนุนการเรียนการสอนสูงขึ้น ประกอบด้วย การให้ผลย้อนกลับ การจัดเครือข่ายการเรียนรู้ในโลกอินเทอร์เน็ต การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ การเสนอบทเรียน การมอบหมายการบ้าน ตลอดจนการทำวิจัย การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และสังคมในปัจจุบัน ได้แก่ การเรียนรู้แบบออนไลน์ (online learning) การเรียนรู้แบบผสมผสาน (blended learning) การเรียนรู้แบบโมบาย (mobile learning) นอกจากนี้ยังได้มีการกล่าวถึงประเด็นความหลากหลายทางวัฒนธรรม (multicultural) ที่เป็นสิ่งที่นักพัฒนาหลักสูตรจะต้องนำมาพิจารณาในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน และการประเมินผลด้วย